

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 28/08-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 6. mája 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť I. K., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 **p o r u š e n é b o l o .**

2. I. K. **n e p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie.

3. I. K. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 663 Sk (slovom deväťtisícšesťstošesťdesiattri slovenských korún), ktorú je Okresný súd Banská Bystrica

povinný vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. J. V., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 28/08-11 z 24. januára 2008 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť I. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo, že: „Dňa 27. 01. 1999 podali žalobcovia... Okresnému súdu v Banskej Bystrici žalobu o zrušenie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktorá je vedená pod sp. zn. 19 C 17/99. Ku dňu podania tejto sťažnosti porušovanie sťažovateľkinho základného práva stále trvá...“

Súd zbytočnými, významnými prietáhmi oddiaľuje - a znemožňuje sťažovateľke odstránenie stavu právnej neistoty v konaní, v ktorom očakáva právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu...

Podľa názoru sťažovateľky v konaní dochádza k významným zbytočným prietáhom:

- dlhodobou nedôvodnou nečinnosťou súdu, ktorú nemožno ničím ospravedlniť
- zjavne neefektívnym, pomalým a nesprávnym procesným postupom súdu pri napĺňaní účelu občianskeho súdneho poriadku ako aj medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

...Sťažovateľka svojím správaním nespôsobilá žiadne spomalenie postupu súdu a vzniknuté prieťahy v konaní sú v plnom rozsahu zavinené výlučne len postupom Okresného súdu v Banskej Bystrici...

Prejednávaná vec je skutkovo a právne veľmi jednoduchá...

Súdne konanie trvá už neprimerane dlho a sťažovateľka ako účastníčka konania nie je pred všeobecným súdom chránená pred nadmernou zdĺhavosťou výkonu spravodlivosti...

Porušovanie svojho základného práva sťažovateľka vníma mimoriadne citlivo. Tieto skutočnosti majú negatívny vplyv na jej zdravotný stav, najmä po stránke psychickej. Stav právnej neistoty má mimoriadne negatívny vplyv aj na jej rodinný život...

Namietané porušenie základného práva nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením. Výrok ústavného súdu deklarujúci porušenie základného práva nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu. S prihliadnutím na ujmu sťažovateľky s tým spojenú, na dlhodobosť porušovania jej ústavného práva, si dovoľujeme navrhnúť, aby ústavný súd z týchto dôvodov priznal sťažovateľke aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 291.100,- Sk. Táto suma zodpovedá finančnému zadosťučineniu vo výške len 100,- Sk za jeden deň zbytočných prieťahov súdu v konaní...“

1.2 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Postupom Okresného súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 bolo porušené základné právo I. K. ... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ustanovené v čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 konať bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd ukladá Okresnému súdu v Banskej Bystrici, aby do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu zaplatil I. K. ... primerané finančné zadosťučinenie za porušenie jej základného práva vo výške 291.100,- Sk.

Ústavný súd ukladá Okresnému súdu v Banskej Bystrici, aby do 15 dní od doručenia nálezov spoločne a nerozdielne zaplatili náhradu trov konania I. K. na účet jej právneho zástupcu, J. V., advokáta, B.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom z 26. februára 2008 vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, pričom uviedol prehľad úkonov a pripojil aj vyjadrenie zákonného sudcu:

„Dňa 27. 01. 1999 podali žalobcovia žalobu, ktorá sa vedie na tunajšom súde pod sp. zn. 19 C 17/99 a pridelená bola na vybavenie a rozhodnutie JUDr. P.

Dňa 08. 02. 1999 súd doručoval opis návrhu na vyjadrenie žalobcom a zároveň vyzval navrhovateľov o predloženie znaleckého posudku domovej nehnuteľnosti.

Dňa 26. 02. 1999 zaslali vyjadrenie žalovaní 1), 2), žalovaná 3) si neprevzala súdnu zásielku.

Dňa 11. 03. 1999 žalobca 1) doručil súdu znalecký posudok.

Dňa 06. 07. 1999 súd zaslal žalobcom tlačivo na vyplnenie osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, ktoré majú vrátiť súdu.

Dňa 05. 08. 1999 súd urgoval žalobcov.

Dňa 17. 08. 1999 žalobca 2), 3), 4) nežiadajú oslobodiť od súdneho poplatku.

Dňa 16. 09. 1999 žalobca 1) zaslal vyplnené tlačivá všetkých žalobcov na oslob. od platenia súdneho poplatku.

Dňa 19. 10. 1999 súd uznesením priznal žalobcom 1 - 4 oslobodenie od povinnosti platenia súdnych poplatkov za konanie vo výške 50 %.

Dňa 22. 11. 1999 žalobcovia uhradili súdny poplatok.

Dňa 17. 06. 2002 súd vytýčil termín pojednávania na deň 28. 08. 2002, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že budú pripojené spisy tunajšieho súdu 17 C 135/98 (J. V. c/a manž. S., o nahradenie vôle prejavu odporcu) a 11 C 398/98 (manž. Ž. c/a manž. S., o nárok z predkupného práva), žalobcovia doložia do spisu fotokópie kúpnych zmlúv, resp. dedičských rozhodnutí, ktorými nadobudli do podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosť.

Dňa 28. 08. 2002 zákonný sudca spísal úradný záznam s tým, že po konzultácii s JUDr. K., ktorá (pridelený jej bol spis 11 C 398/98) začala vo veci konať a pokračuje v konaní vykonávaním jednotlivých procesných úkonov.

Dňa 02. 09. 2002 súd prerušil konanie až do právoplatného skončenia veci, vedených na tunajšom súde č. k. 17 C 135/98, 11 C 398/98.

Dňa 25. 09. 2002 a 9. 10. 2002 podali proti uzneseniu žalobcovia odvolanie.

Dňa 28. 11. 2002 bol spis doručený Krajskému súdu v B. Bystrici.

Dňa 20. 02. 2003 krajský súd zrušil uznesenie a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 20. 03. 2003 krajský súd vrátil spis tunajšiemu súdu.

Dňa 26. 03. 2003 bol spis daný na dlhodobú lehotu.

Dňa 19. 10. 2004 súd vytýčil termín pojednávania na deň 01. 12. 2004, účastníci v uvedený deň zobrali svoj návrh späť, žiadali konanie vo veci zastaviť a vrátiť súdny poplatok.

Dňa 02. 12. 2004 súd konanie zastavil, uznesenie 07. 12. 2004 doručoval účastníkom konania.

Dňa 23. 12. 2004 podali žalovaní 1), 3), žalobkyňa 2) odvolanie.

Dňa 07. 01. 2005 bol spis zaslaný Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

Dňa 10. 02. 2005 krajský súd uznesenie okresného súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Dňa 23. 02. 2005 bol spis vrátený tunajšiemu súdu.

Dňa 14. 03. 2005 súd doručoval rozhodnutie krajského súdu - spis uložený na lehotu do 31/3, prelehotovaný na 12/4

Dňa 04. 10. 2005 súd uznesením konanie vedené pred tun. súd. pod sp. zn. 19 C 17/99 prerušuje a to až do právoplatného skončenia veci vedenej pred tunajším súdom pod sp. zn. 11 C 398/98. Rozhodnutie sa doručovalo účastníkom konania, spis bol uložený na lehotu do 24/10.

Dňa 05. 11. 2005 bol spis uložený na lehotu do právoplatného skončenia konania 11 C 398/1998, potom predlož aj zo spisom 11 C 398/1998 a 17 C 135/1998

Dňa 03. 10. 2006 súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 13. 11. 2006

Dňa 15. 12. 2006 z dôvodu námietky zaujatosti bol spis zaslaný KS v B. B.

Dňa 15. 02. 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 16. 02. 2007 súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 21. 03. 2007...

Dňa 08. 08. 2007 súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie projektovanie v stavebníctve, odhad hodnoty nehnuteľností...

Dňa 27. 08. 2007 podal žalovaný v 3. rade odvolanie...

Dňa 05. 12. 2007 súd konanie vo veci zastavil.

Dňa 25. 01. 2008 bol spisový materiál doručený Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu z 05. 12. 2007...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto súhlasím s tým, aby podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z., Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

2.1 Zákonný sudca sa k predmetnej veci vyjadril takto:

„Predmetom konania vo veci samej je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva účastníkov k nehnuteľnosti vedenej na Správe katastra B. na LV č. 1691 pre kat. úz. v B., ako parcela č. 1464/1 o výmere 378 m². V priebehu konania bolo zistené, že na Okresnom súde Banská Bystrica sa vedú medzi účastníkmi aj dve samostatné konania vedené pod sp. zn. 11 C 398/1998 a 17 C 135/1998, kde žalovaní Ing. Ž. a J. V. spochybnili existujúce spoluvlastnícke podiely k danej nehnuteľnosti, a keďže podiely medzi spoluvlastníkmi boli sporné, nemohol súd pristúpiť k vecnému prejednaniu žalobného návrhu. V tejto súvislosti Okresný súd Banská Bystrica v konaní 19 C 17/1999 konanie opakovane prerušil, a to až do právoplatného skončenia týchto súvisiacich konaní. Konanie 11 C 398/1998 skončilo právoplatným rozhodnutím z 18. 09. 2006 a konanie 17 C 135/1998 z 07. 09. 2005. Ako náhle bolo v konaní 19 C 17/1999 zistené, že tieto súvisiace konania boli právoplatne skončené, bolo vo veci dňa 03. 10. 2006 vytýčené pojednávanie a odvtedy sa vo veci riadne koná.

Možno teda konštatovať, že prieťahy v konaní 19 C 17/1999 súviseli so správaním účastníkov konania - odporcov, ktorí namietali existujúce spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania. Keďže vyriešenie spoluvlastníckych podielov, ktoré boli medzi účastníkmi sporné, bolo podstatnou (prejudiciálnou) otázkou pre rozhodnutie vo veci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, súd musel čakať až do ich právoplatného skončenia. Z týchto dôvodov nebolo vo veci zatiaľ meritórne rozhodnuté...“

3. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré popísal predseda okresného súdu v bode 2 tohto nálezu, rovnaké relevantné skutočnosti zistil ústavný súd aj z obsahu súvisiaceho spisu (ako aj zo samotnej sťažnosti), pričom

poznamenáva, že k späťvzatiu predmetného žalobného návrhu došlo 5. decembra 2007 aj sťažovateľkou. Krajský súd v Banskej Bystrici inak uznesenie okresného súdu o zastavení napadnutého konania 13. marca 2008 potvrdil.

4. Právny zástupca sťažovateľky v podaní zo 4. apríla 2008 uviedol tieto relevantné skutočnosti:

«Vyjadrenie Okresného súdu v Banskej Bystrici sťažovateľka považuje za neúplné a nepresné. Okresný súd v ňom zamlčuje niektoré podstatné skutočnosti, ktoré majú rozhodujúci vplyv na posúdenie veci Ústavným súdom Slovenskej republiky...

Okresný súd konštatuje, že žalovaná v 3) rade si neprevzala súdnu zásielku (žalobu doručení súdu dňa 27.01. 1999), ktorú sa jej súd vôbec nepokúsil znova doručiť a nedoručil jej ju ani na základe jej vlastnej písomnej žiadosti zo dňa 11. 04. 2001, ale až po sťažnosti podanej predsedovi súdu, spolu s predvolaním na prvé pojednávanie, ktoré sa konalo až dňa 28. 08. 2002.

Dňa 16. 02. 2000, 05. 03. 2002 a 06. 05. 2002 traja účastníci namietaného konania podali sťažnosti na prietahy. Predsedníčka Okresného súdu v Banskej Bystrici vo svojom liste zo dňa 28. 06. 2002 uznala, že sťažnosť je dôvodná a preto nemožno súhlasiť s názorom okresného súdu v jeho vyjadrení zo dňa 26. 02. 2008, že by prietahy v namietanom konaní mali súvisieť so správaním odporcov.

Žalovaní sa k žalobe vyjadrili už dňa 26. 02. 1999, ale súd ich dňa 18. 06. 2002 znova vyzval, aby sa vyjadrili k žalobe.

Účastníci sa snažili svojím správaním všemožne prispieť k urýchleniu konania aj tým, že dňa 26. 08. 2002 a 28. 08. 2002 podali svoje písomné vyjadrenia. Sťažovateľka svojím správaním nespôsobila žiadne spomalenie postupu súdu a vzniknuté prietahy v konaní sú v plnom rozsahu zavinené výlučne len postupom Okresného súdu v Banskej Bystrici.

Vždy je však úlohou súdu, aby sa v súlade s právnym poriadkom vysporiadal so správaním protistrany tak, aby nedochádzalo k zbytočným prietahom v konaní.

Podľa názoru sťažovateľky každé rozhodnutie súdu, ktoré bolo odvolacím súdom zrušené, treba považovať za zbytočné prietahy v konaní. Nesprávny postup súdu spôsobuje škodu zbytočne vynaloženými nákladmi na konanie, a to ako účastníkmi konania, tak aj

štátom na výkon súdництва. Výkon súdництва by mal byť efektívny a postup súdu produktívny.

Prvé pojednávanie vo veci nariadil súd až na deň 28. 02. 2002, teda po 1 309 dňoch od podania žaloby a po troch sťažnostiach účastníkov na prieťahy súdu v konaní a až na pojednávaní súd vyzval žalobcov, aby preukázali svoju aktívnu legitímáciu v konaní a na predloženie kúpnych zmlúv, resp. dedičských rozhodnutí, ktorými nadobudli predmet sporu do podielového spoluvlastníctva.

Toto pojednávanie nemožno považovať za pripravené, čo sa potvrdilo tým, že súd ho odročil na neurčito s tým, že budú pripojené spisy Okresného súdu Banská Bystrica, vedené pod sp. zn. 17 C 135/1998 a 11 C 398/98, súd sa s nimi oboznámi a zváži prerušenie konania. Podľa nášho názoru súd mal všetky tieto úkony urobiť v rámci prípravy pojednávania.

Po tomto pojednávaní obidve strany sporu bezodkladne predkladali súdu ďalšie dôkazy a písomné podania.

Dňa 02. 09. 2002 súd uznesením prerušil konanie.

Z vyjadrenia súdu vyplýva, že odvolanie proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia.

Dňa 09. 10. 2002 podal odvolanie žalovaný Ž.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 20. 02. 2003, č. k. 12 Co 2190/2002, na základe odvolania žalovaného v 1) rade uznesenie Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 02. 09. 2002, č. k. 19 C 17/1999-93, zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a súčasne prvostupňovému súdu uložil, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 pokračoval a predbežne sa zaoberal spoluvlastníctvom účastníkov konania a vyslovil právny názor, keďže sa jedná o spor medzi tými istými účastníkmi, je vhodné tieto konania spojiť do jedného v súlade s ust. § 112 ods. 1 OSP. Okresný súd v Banskej Bystrici, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, toto nerešpektoval a uznesením zo dňa 04. 10. 2005 znova prerušil konanie a preto sťažovateľka vôbec nesúhlasí s názorom Okresného súdu v Banskej Bystrici, že nemohol pristúpiť k vecnému prejednaniu žalobného návrhu.

Na deň 19. 10. 2004 súd nevytýčil vo veci pojednávanie, ale predvolal len žalobcov na výsluch, ktorý sa konal dna 01. 12. 2004.

...zbytočné významné prietahy Okresného súdu v Banskej Bystrici pretrvávali v namietanom konaní aj po tom, čo sťažovateľka podala sťažnosť Ústavnému súdu Slovenskej republiky.

Pojednávanie pred Okresným súdom v Banskej Bystrici, konané dňa 21. 03. 2007, bolo odročené na 11. 04. 2007 s tým, že budú vyžiadané správy o majetkových pomeroch žalobcov za účelom preskúmania dôvodnosti oslobodenia od súdnych poplatkov, ktoré bolo priznané žalobcom vo výške 50 %.

Sťažovateľka sa domnieva, keďže Okresný súd v Banskej Bystrici k takémuto skúmaniu pristúpil v bezprostrednej časovej nadväznosti na sťažnosti účastníkov na prietahy v konaní, že podanie sťažností bolo sťažovateľom, v rozpore s § 62 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. v účinnom znení, na ujmu.

Súd spôsobil ďalšie významné prietahy v konaní tým, že uvedené správy si mal v súlade s ust. § 114 O. s. p, vyžiadať v rámci prípravy na toto pojednávanie a preto ho nemožno považovať za pripravené.

Pojednávanie pred Okresným súdom v Banskej Bystrici, konané dňa 11. 04. 2007 bolo odročené na neurčito s tým, že bude nariadené znalecké dokazovanie z odboru geodézie a kartografie, pričom znalecký posudok bude podkladom na zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva.

Ani toto pojednávanie nemožno považovať za pripravené, keďže súd na pojednávaní vyhlásil uznesenie, podľa ktorého bude nariadené znalecké dokazovanie z odboru geodézie a kartografie, avšak svojím uznesením zo dňa 08. 08. 2007 ustanovil znalca z celkom iného odboru, a to z odboru 370000 - Stavebníctvo, Odvetvie: 370800 - Projektovanie v stavebníctve, Odvetvie; 370900 - Odhad hodnoty nehnuteľností.

Žalobcovia už nemali peniaze na zloženie preddavku na súdom nariadené znalecké dokazovanie, ktoré sami nenavrholi, a preto žalobu vzali späť...

Na základe uvedeného, s prihliadnutím na všetky okolnosti danej veci, treba prietahy Okresného súdu v Banskej Bystrici jednoznačne považovať za zbytočné a významné, ktoré majú povahu porušenia práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Dovoľujeme si navrhnúť, aby ústavný súd nariadil vo veci ústne pojednávanie, lebo podľa nášho názoru od tohto pojednávania možno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 38/1093 Z. z. v z. n. p. ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Podľa nášho názoru prípad sťažovateľky možno považovať za odôvodnený a preto si dovoľujeme navrhnúť, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia - 21. 10. 2006, podanie sťažnosti - 16. 01. 2007 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu - 04. 04. 2008. Za jeden úkon vykonaný v roku 2006 patrí odmena v sume 2.730,- Sk a režijný paušál 164,- Sk, za jeden úkon vykonaný v roku 2007 patrí odmena 2.970,- Sk a režijný paušál 178,- Sk a za jeden úkon vykonaný v roku 2008 patrí odmena 3.176,- Sk a režijný paušál 190,- Sk, spolu 9.408,- Sk.»

5. Vzhľadom na to, že sťažovateľka nesúhlasila s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci, ústavný súd podľa § 30 ods. 1 zákona o ústavnom súde nariadil vo veci verejné ústne pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 6. mája 2008 za účasti právneho zástupcu sťažovateľky, pričom samotná sťažovateľka a predseda okresného súdu ospravedlnili svoju neúčast' na tomto pojednávaní.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím.

Pri posudzovaní otázky, či v napadnutom súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02), ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre

ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 19 C 17/1999 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 19 C 17/1999 je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a vec z právneho hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho mimoriadnou zložitou. Vzhľadom na väčší počet účastníkov napadnutého konania bola vec skutkovo pomerne náročná.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, treba konštatovať, že na celkovej dĺžke konania mala určitý podiel aj sťažovateľka najmä tým, že opakovane zobrala svoj návrh späť (19. októbra 2004 a 5. decembra 2007), pričom proti „prvému“ zastaveniu napadnutého konania podali odvolanie žalovaní, v dôsledku čoho sa potom pokračovalo v konaní. Samozrejme využitie možností daných sťažovateľke procesnými predpismi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie jej práva v napadnutom súdnom konaní nemožno kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy, avšak aj sťažovateľka si musela byť vedomá toho, že takéto úkony spôsobili tiež predĺženie priebehu konania (mutatis mutandis I. ÚS 31/01).

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľkou namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu konania.

Z rozboru veci vyplýva, že súdne konanie začalo v roku 1999. Ústavný súd zistil, že v tomto súdnom konaní došlo k opakovanej nečinnosti okresného súdu. Nečinnosť bola zistená od 19. októbra 1999, keď okresný súd priznal žalobcom v 1. až 4. rade oslobodenie od platenia súdneho poplatku, do 28. augusta 2002, keď sa konalo pojednávanie (nečinnosť 22 mesiacov), ďalej od 20. marca 2003, keď bol spis z krajského súdu vrátený okresnému súdu, do 2. decembra 2004, keď okresný súd rozhodol o zastavení konania (nečinnosť 20 mesiacov). Okresný súd v týchto obdobiach nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania, hoci došlo aj k opakovanému prerušeniu napadnutého konania okresným súdom, keď súd musel čakať na súvisiace súdne rozhodnutia.

Z dôvodu prerušenia napadnutého konania pred okresným súdom, ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania zákonom predvídaným postupom, nemôžu sa v prerušovanom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako to bolo už uvedené. Sťažovateľka netvrdila a ani neuviedla žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistovali dôvody na prerušenie konania. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku dôvodného prerušenia konania, tak ako to bolo opakované aj v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (mutatis mutandis II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03).

Ústavný súd však pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu celkovú dobu konania (hoci zohľadnil aj skutočnosť, že konanie muselo byť viackrát prerušené) a po zvážení všetkých okolností dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 17/1999 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Vzhľadom na to, že 5. decembra 2007 bolo v dôsledku späťvzatia žaloby napadnuté konanie zastavené, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa odseku 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 291 100 Sk. Táto suma podľa nej „zodpovedá finančnému zadosťučineniu vo výške len 100,- Sk za jeden deň zbytočných priesťahov súdu v konaní“.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka v napadnutom konaní 5. decembra 2007 zobrala svoj žalobný návrh späť, pričom rozhodnutie o späťvzatí návrhu nadobudlo právoplatnosť 13. marca 2008. (Túto skutočnosť ústavnému súdu sťažovateľka a ani jej právny zástupca včas neoznámili.) Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka tým, že svoju žalobu zobrala späť, dala najavo, že ďalej netrvá na prerokovaní jej sporu a na odstránení jej právnej neistoty (III. ÚS 377/06).

Ústavný súd vychádzajúc zo zásad spravodlivosti, so zreteľom na konkrétne okolnosti danej veci a riadiac sa úvahou, že účelom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej v dôsledku zbytočných priesťahov, dospel k záveru, že sťažovateľka nemala záujem na pokračovaní napadnutého konania, a tým na odstránení jej právnej neistoty meritórnym rozhodnutím okresného súdu, preto jej primerané finančné zadosťučinenie nepriznal.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia za tri účelne vynaložené úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti 16. januára 2007 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 4. apríla 2008). Za dva úkony vykonané v roku 2007 patrí odmena v sume dvakrát po 2 970 Sk a dvakrát režijný paušál po 178 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2008, patrí odmena v sume 3 176 Sk a k tomu režijný paušál v sume 191 Sk v zmysle citovanej vyhlášky. Celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú preto sumu 9 663 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažovateľkou uplatnených trovách konania rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

4. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2008